

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942 július 16.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 158. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. l. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

Több ezer német páncélos éjjel-nappal harcolva nyomul előre a keleti fronton

Afrikában változatlan hevességgel folyik a harc – A keleti arcvonalon az előretörő német ék többhelyen elvágta az ellenség visszavonulási útját – Negyven érintetlen német hadosztály áll keleten

Véres lázadások Kairóban

Az egész világ egyre nagyobb érdeklődéssel tekint a keleti hadszíntér eseményei felé. Nagy események érlelődnek itt, a német hadsereg állandó mozgásban van és a hadijelentések szerint szakadatlanul üldözi a visszavonuló ellenséget. A hadijelentések után következő kiegészítő jelentések sem tudnak azonban pontosabb adatokat közölni a nyilvánosság. Helység neve csak ritkán fordul elő a jelentésekben, inkább csak egy már régebben birtokba vett várostól szabják meg az előnyomulást, vagy a nagy harcok színhelyének irányát. Az érdeklődés tehát nap-nap után nő, vajjon milyen területi nyereségeket értek el és milyen erőket morzsoztak szét a németek.

Német illetékes helyen nem egyszer hangoztatták már, hogy a háborút nem annyira a térférés, mint inkább az ellenséges erők megsemmisítése dönti el.

A háború kitörésekor a Szovjet huszmillió embert állított fegyverbe. Az angolszások világgákiértölték a bolsevisták hatalmas fölényét és arról beszéltek, hogy csak hetek kérdése a háború. Ma már egész másképp látják a helyzetet. Hogy mi maradt a huszmillió szovjet katonából, azt pontosan megállapítani nem lehet. Nagyobb részét felmorzsozták, illetve foglyul ejtették a németek.

A Német Távíráti Iroda jelentése szerint, a Völkischer Beobachter érdekes képet fest a szovjet katonáról, s felteszi a kérdést, hogy miért is harcolnak a bolsevisták? Sok szerepe van itt a félelemnek. A szovjet katoná egész testében reszket fogságba jutása első negyedórájában, mert felettései éveken keresztül azt hajtogatták, hogy a „fasiszták” vérszomjas vadállatok és ha foglyul ejtenek egy bolsevista katonát, nemcsak megölik, hanem borzalmasan megcsontkítják és megkínözzák. Hogy ezt a sorsot elkerülje, nemcsak a bolsevista biztosok és tiszték, hanem számtalan muzsik is öngyilkosságot követ el, nehogy fogságba jusson. A fasisztáktól és a vörös biztosoktól való félelem azonban csak látható megjelenési formája annak az általános lelki állapotnak, amelyet a bolsevizmus fejlesztett ki, az ugyanis, hogy teljesen meg kell szüntetni a személyiséget minden természetes reakciójával,

val, hogy így a testet és szellemet gépezetté tegyék. Sztálin ennek érdekében sokat fáradozott, míg ennyire tökéletesítette ezt az aljasságát. Az utóbbi években, de különösen a keleti hadjárat kezdetekor megkísérelt elővarázsolni egy „szovjet hazafiságot” és megpróbálta ismét otthonossá tenni a „haza és otthon” eddig elítélt fogalmát. Ez a kísérlet azonban csak a szovjet középosztály vékony felső rétegében, amely részben zsidókból, részben a legjobban fizetett gyári munkások vékony rétegéből tevődött össze, járt némi hatással. A szovjet katoná azonban fejezi be cikkét a lap nem ismer célját és eszménye sincs, hanem vakon rohan a tűzbe, ha oda kergetik és félelemmel eltelve szenved és hal meg ott, ahová állítják; vár, mint a nyáj az ézengés idején, mozdulatlanul és értelmetlenül a halálos villámcsapásra.

Egyiptomban

súlyos zavargások vannak. A munkások többhelyen beszüntették a munkát, a feszültség igen nagy. Viharelőtti csend ül a levegőben. A véres zavargásokról szóló jelentés a következőképpen hangzik:

Amikor Kairóban negyven egyiptomit, akiket a parancsnokságra idéztek, ott brit katonák őrizete alatt a katonai fogházba akartak kísérni, az Ismaila-téren nagy embertömeg gyűlt össze, amely kiabálással és fűttel fogadta a brit katonákat és megpróbálta az utat elzárni. A brit katonáknak kövek és ütlegek zápora alatt kellett utat törniök és végül, amikor a dühöngő tömeg a foglyokat ki akarta szabadítani, kénytelenek voltak a parancsnokságra visszatérni. A kelemen jelenet során néhány lövés is eldőrdült. Hét egyiptomi és két brit katoná meghalt. A kivonult csapatok megtisztították a teret és igen sok embert letartóztattak. Az általános zűrzavarban a börtön felé kísért egyiptomiak egy részének sikerült megszöknie.

A keleti frontról

napközben érkező események azt mutatják, hogy a németek előretörése lankadatlanul folyik. Nemcsak a középső arcvonalon, de a nyugati front

minden arcvonalán voltak kisebb-nagyobb harcok. Itt a légiő tevékenykedett eredményesen. Német katonai részről kijelentették, hogy a légiő sikeres támadásokat intézett ellenséges vasutvonalak ellen. Huszonöt vonatot talált ért. A keleti front déli szakaszán is több vonatot súlyosan megrongáltak a német bombák. A légi harcok során tizenegy bolsevista repülőgépet lelőttek.

A Német Távíráti Iroda jelentése szerint harci gépek felderítő repülést végeztek a brit partok fölött. Angol gépek berepülést kíséreltek meg német terület fölé, négy angol gépet lelőttek.

A Völkischer Beobachter csütörtöki számában foglalkozik a hadihelyzettel és több amerikai lap véleményét idézi. Szerinte a Washington Post jelentése szerint fennforog Timosenko teljes leverésének veszélye. A bolsevizmus most éli át legválóságosabb napjait. Idézi a lap Knox nyilatkozatát is, amely szerint addig nem lehet a végső győzelmet kiharcolni, amíg a tengeralattjárók veszélyétől meg nem szabadulunk.

Churchill ezzel szemben nem nyilatkozik, néma maradt az alsóházban.

Az afrikai harcok

változatlan hevességgel tombolnak tovább. Rommel nagy erősítéseket kapott, s szünet nélkül szállítják még

most is a repülőgépek az utánpótlást. A tengely hadsereget átszervezik El Alamein előtt és valószínű, hogy mielőtt az időjárás megengedi, itt ismét megindul a front.

A Corriere della Sera azt írja az afrikai harcokról, hogy Anglia nagy fontosságot tulajdonít Egyiptomnak, s mindent megtesz annak védelmére érdekében. Ez érthető is, hiszen erre vezet a legfontosabb angol út India felé. Ezért dobtak ismét harcba ausztráliai, indiai és újzeelandi csapatokat. Auchinleck tábornok ezenkívül újítja páncélosokat is kapott Indiából és nagyszámu légiő érkezett Egyiptomba.

Anglia — írja tovább a lap — elkeseredetten védi fontos utvonalaikat. Mi olaszok és velünk a szövetségesek, bizalommal és reménykedve tekintünk a fejlemények elé.

A Távolkeleten

a japán csapatok Csungkingot elszigetelték a tengertől. A japánok azon fáradoznak, hogy a csungkingi kormányt meggyőzzék az ellenállás hiábavalóságáról. Ha a kínaiak ellenállnak, azzal csak az angolszások és a bolsevisták nyernek. A kínai és japán nép megtanulta egymást becsülni. Japánt az az őszinte óhaj irányítja, hogy megkímélje a kínai népet a felesleges vérontástól.

Heves harcok Oreltől északra

Berlin, július 16.
Félhivatalos berlini forrás szerint a németek és szövetségesek hadműveletei a keleti arcvonalon kedvezően folynak. A véderő főparancsnokának jelentése szerint Oreltől északra és északnyugatra a németek

jelentős sikereket értek el az elhárító harcok során. Itt a gyalogság 340, a légiő 106 repülőgépet semmisített meg, a zuhanóbombázók 174 harcikocsit rongáltak meg. A Szovjet emberanyagban is súlyos veszteségeket szenvedett.

Páncélosok harca tombol a keleti arcvonalon

Róma, július 16.
A Stefani jelentése szerint a moszkvai rádió bejelentette, hogy a doni csata súlyos gondokat okoz az orosz hadvezetésnek. Ez a legsúlyosabb csata, ami eddig ezen az arcvonalon lezajlott. A németek több ezer harcikocsit dobtak harcba a Don vidékén. Éjjel nappal folyik a küzdelem s Timosenko megkísérelti a do-

ni vonal minden áron való védelmét.

A newyorki tőzsdén a keleti front eseményei áruhanást idéztek elő.

El Alameinnél heves harcok dúlnak. A tengelycsapatoknak sikerült egy zászlóaljnyi foglyot ejteni. A tengely repülőgépei hatásosan bombázták a brit ellátási központokat.

A németek 75 kilométernyire vannak Vorosilovgrádtól

Berlin, július 16.

(Bud. Ért.) Milerovo város elfoglalásával válságos helyzetbe jutottak a Rosztov és Vorosilovgrád körüli szovjet csapatok. Ideérkező jelentések szerint a németek Vorosilovgrádtól már csak mindössze 75 kilométernyire állanak.

Rosztovot és a Kaukázus kikötőit árasztották el bombáikkal a németek

Berlin, július 16.

A vezéri főhadiszállás jelentése: A keleti arcvonal déli szakaszán szünet nélkül tartanak az üldöző harcok. Az ellenség bezárt és elvágtatott csapatteit felmorzsolta és kelet felé üldöztük. A bolsevisták veszteségei még nem áttekinthetők. A légierő a mögöttes összeköttetéseket támadta. Harci repülőink Rosztovot és a Kaukázus több kikötőjét bombázták. Rosztovban fontos berendezéseket találtak el ledobott bombáink és több helyen tűz keletkezett. Egy teherhajót telibe találtunk.

Voronyezs hídfője ellen az ellenség páncélos egységeket dobott harcba. A támadást a légierők közreműködésével mind visszavertük.

A keleti arcvonal többi részén helyi jelen-

tőségű harcok folytak. A finn öbölben két szovjet tengeralattjárót elsüllyesztettünk.

El Alameinnél visszavertük az ellenség támadását. Sok harciocsit megsemmisítettünk. A Földközi tengeren megrongáltunk egy brit cirkálót. Szerdán az ellenség hat repülőgépét lelőttük. Róma, július 16.

Az olasz főhadiszállás jelentése szerint az egyiptomi arcvonal középső szakaszán heves harcok során az ellenség támadásait elszigeteltük, s ellentámadásba mentünk át. Itt 1200 foglyot ejtettünk és sok páncélost zsákmányoltunk. A harcokban légierőnk is résztvett. A negyedik rohamalakulatunk vadászgépei négy ellenséges repülőgépet lelőttek. A németek két angol gépet lőttek le. A Földközi tengeren az olasz és német gépek egy angol cirkálót megrongáltak.

Moszkva várja a Molotovnak tett ígéret beváltását

Tegnap már jelentettük a francia OFI közlése alapján, hogy a németek áttörték a frontot Bogucsárnál is. Ujabb jelentés szerint a szovjetek kiűrtették Milerovot.

A moszkvai rádió határozottan követelte Londontól egy tegnapi adásában a második arcvonal megteremtését. A szovjet — mondja a jelentés — nagy áldozatokat hozott és várja a Molotovnak tett ígéret gyors beváltását.

A szovjet lapjelentések szerint az Unióra ránehezedő írtózatot német nyomás nagy veszélybe sodorta a bolsevistákat. A Pravda felhívja a katonákat, hogy a végsőkig feszítsék

meg erejüket, mert nagy veszély tornyosul a Szovjet fölött.

Vagy győzünk, vagy meghalunk, más választás nincsen.

A lapok kiemelik, hogy a németek már az orosz idegközpontokat veszélyeztetik előnyomulásukkal.

A Svájci Távirati Iroda amerikai lapszemelvényeket is közöl a szovjet helyzetről. Ezek a jelentések mind azt mutatják, hogy nagy katasztrófa előtt áll Oroszország. A Newyork Herald Tribune szerint

második védekezési vonalat már nem tud kiépíteni Timosenko, mert hiányzik az ehhez szükséges anyag.

Huszpercig tartó légiütközet német és angol repülőgépek között

Berlin, július 16.

A német véderő főparancsnoka közli, hogy a német légierő egységei harcot vívtak a Csatorna fölött az angol gépekkel. Stifire típusu angol repülő a Som fölött

husz percig tartó légiütközést vívtak a németekkel.

Két brit gépet lelőttek.

Tegnap délután Boulogne akarták megközelíteni az angolok. A német vadászok itt is két ellenséges repülőt semmisítettek meg. Egy Mes-

serschmidt gép légiharcbán egy ellenséges vadászgépet lelőtt. Az angolok ezekben a harcokban összesen 5 gépet veszítettek.

AMERIKA KÜLÖN MEGBIZOTTJA LONDONBAN

Baullit, az Egyesült Amerikai Államok külön megbízottja Angliába érkezett, ahol azonnal felkereste Alexandert. Baullit hajózási kérdésekről folytat tárgyalásokat Londonban.

Negyven érintetlen hadosztályuk áll a németeknek a keleti hadszíntéren

London, július 16.

(NST) A Times katonai szakértője Cyrill órnagy megállapítja, hogy borzalmas kudarcba fulladna a második angol hadszíntér, amennyiben megkísérelnék felállítását. Becslése szerint a németeknek az orosz hadszíntéren még legalább 40 hadosztályuk van tartalékban. Abban

a pillanatban, ahogy az angolok Európában bárhol is partraszállnának, a 40 hadosztályt vagy legalább is annak egy tekintélyes részét, minden kockázat nélkül az új hadszíntérre dobhatnák. Ez pedig félelmetes vereséget jelentene az angoloknak.

Franciaország részt kíván venni Európa védelmében és újjáépítésében

Párisból jelentik: A német-francia együttműködés érdekében a Cercle Européen nagyarányú tüntetést rendezett. A nagygyűlés mottója az volt, hogy Franciaország részt kíván venni Európa védelmében és

újjáépítésében. A nagygyűlést Bichelon iparügyi államtitkár nyitotta meg. Résztvett az ülésen Németország képviselője is. Elsőnek Edward Chaoux, a Cercle Européen elnöke tartott beszédet, amely-

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

CSUTORTOK—VASÁRNAP

Itél a dzsungel

Végig izgalmas film a dzsungel világból.

Főszerepben:

ISA MIRANDA, GUSTAV DIESSL,
JOSCO GIACHETTI.

Pótműsor: magyar és olasz híradók.

ben rámutatott, hogy az egymás mellett élő népeknek meg kell találniuk az együttműködés útját. A történelemírők valamikor meg fogják állapítani, hogy a mai Európa egységét két áramlat akarja megbolygatni: a bolsevizmus és az angolszász nagy töke. Franciaországnak tehát kötelessége meghallani Európa hívó szavát.

Gorazd cseh püspök rejtegette Heindrich gyilkosait

Prága, július 16.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Wiener Tagblatt nyomán több prágai lap emlékezik meg az ortodox pravoszláv papok szerepéről a védnökségben. Ezek a papok menedéket nyújtottak Heindrich merénylőinek, rejtegették őket és segítettek is szökésük során. A pravoszláv egyház vezetője, Gorazd püspök, aki a katolikus egyház kiugrott papja, kapcsolatokat tartott fenn a belgrádi pravoszláv egyházi vezetőkkel is.

Gorazd püspök kétszínű szerepet játszott. A merénylet után néhány nappal Berlinbe utazott és ott meglátogatta a német vallási vezetőket. Amikor a gyilkosokat elfogták, Gorazd műfelháborodást mutatott. Több levelet írt a német egyházi hatóságoknak is, de később, szembesítésnél beigazolódott, hogy ő adott parancsot az ejtőernyővel leereszkedő gyilkosok rejtegetésére az egyik kriptában és a templomban.

HATSÁZEZERRE BECSULIK AZ ANGLIA-BA KÜLDÖTT AMERIKAI HADSÉREG LÉTSZÁMÁT

Stockholm, július 16.

(Bud. Ért.) Semleges megfigyelők szerint Amerika hadbalépése óta Angliába hatszázezer amerikai katonát küldtek. Az amerikai csapatok létszáma szeptember elsejéig egymillióra emelkedik.

NEM VÁLTOZIK TÖRÖKORSZÁG KÜLPOLITIKÁJA

Isztanbul, július 16.

(Bud. Ért.) Augusztus 30-án Szaradzsoğlu nyilatkozik. A lapok szerint Törökország külpolitikája nem változik, csupán a mezőgazdasági téren várható változások.

POKOLGÉP ROBBANT BOULOGNEBAN

Boulogne külvárosában, egy bóröndbe rejtett pokolgép robbant, négy ember megsebesült. Párizsban, a Montmartren lövöldözés volt tegnap. A rendőrség el akarta fogni Bourellier ismert terroristát, aki revolvért rántott és több járőrelőt megsebesített. A rendőrség fegyverét használta és a terroristát haldokolva szállították az egyik kórházba.

FOGYÓKURA

A páciens megkérdi az orvost:
— Hogy érzi magát most a fogyókúra után?

A lefogyott ur méltán sóhajt:
— Jól, jól, csak olyan egyedüllet fog el ebben a nadrágban.

KELLEMEK MEGLEPETÉS

Kezdő költő: Hiába, vannak még nemesszívű emberek! Két verset küldtem he a szerkesztőségbe és háromat küldtek vissza.

Megvédik Zombor lakosságát a lelkiismeretlen piaci árusok tulkapásaival szemben

A törvényszék nyolc piaci árust ítél el árdágítás miatt

A zombori törvényszék egyesbírája csütörtökön délelőtt a zombori piaci árusok felett ítélkezett. A kofák valamennyien árdágítás visszaélése miatt kerültek a vádlottak padjára.

Sztojan Györgyné, született Vranics Mária piaci árust árdágítás visszaélése vétsége miatt vonták felelősségre, mert az év július 14-én a meggy kilogramját 2.80 pengőért árusította. Bár a meggy ára nincs maximálva, az árkülönbség olyan nagy a termelői és a kerti ár között, hogy a bíróság úgy találta, hogy a vádlott a méltányos hasznot túllépte és ezért egyhávi fogházbüntetésre ítélte és arra kötelezte, hogy az ítélet szövegét fél évig kifüggesse. Az ítélet jogerős.

Ozvegy Kunics Lázárné, született Mijatovics Perszó piaci kofa ugyancsak kétpengő nyolcvan fillérért árulta a meggy kilogramját és őt is egyhávi fogházbüntetésre ítélte a bíróság. Ez az ítélet nem jogerős.

Ozvegy Masirevics Dusánné, született Radisics Pávka a hagyma csomóját 15 fillérért árusította, s ezzel árdágító visszaélést követett el. A bíróság tíznapos fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

A három kofán kívül még öt piaci árus állott vádlottként árdágítás vétsége miatt a bíróság előtt. Ezeket kisebb nagyobb pénzbüntetésre ítélték.

Kubikgödörbe fulladt két moholi földműves

Moholról jelentik: Megdőböntő kétös halálos szerencsétlenség történt Moholon. Szokola Mihály és Szokola István földművesek ólat építettek. A nagy hőségben kimelegedtek és fürdeni mentek a közeli kubikgödörbe. Szokola Mihály levetkőzött és hirtelen a vízbe ugrott, többé fel sem bukkant.

csak légbuborékok jelezték, hol merült a víz alá. Fivére néhány pillanatig várt, majd rosszat sejtve utána ugrott, de őt is hasonló sors érte — ő sem került többé felszínre, hanem

elnyelte a kubikgödör vize.

A tragikus eset a községben általános mély részvételt váltott ki a Szokola család iránt.

Az új szükségletek és lehetőségek elméleti és gyakorlati bemutatója lesz az augusztusi Nemzetközi Vásár

A mintakonyhától a mintatrágyáig betekintést nyújt minden kérdésbe a Vásár ezernyi kiállítója

Budapesti tudósítónktól: Ma igazán van elég téma, amely izgalmas, leköti az emberek figyelmét. A don-parti és afrikai harctér eseményei, a közelgő aratás ugyan csak sorsdöntő hírei. De jellemző az emberek sokoldalúságára és minden békeüzü kérdés iránti fogékonyságára, hogy Budapest közönségének sokezer témája között mind gyakrabban feltűnik a találgatás: milyen lesz az idei, Szent István-heti Vásár.

Azt kell mondanunk, a nagy időkben szerepet cserélt a Vásár is. Valamikor a túlárado termelés, a soha ki nem fogyó változatos kínálat piaca, a Vásár ebben az évben elsősorban az iparosság, a kereskedelem és a milliányi fogyasztó tömegek segítőtársa, utbagazítója kíván lenni. Mert nem könnyű a mai élet. Minden megvan, ami kell. Minden hiányra akad már jó, nem egy esetben kitűnő megoldás. De a feldolgozó iparosság, a kereskedők, főképpen pedig a fogyasztók nem érzik még magukat otthonosan a sok újban. Sokszor nem is tudják, mi mindent eszelt már ki a tudomány, a nyersanyag-termelés, a nagyipar arra, hogy a termelés és fogyasztás zavaratlan legyen, hogy mindenki a ma szükséges takarékoskossággal elégítse ki igényét.

Az augusztus 14-től 24-ig nyitvaálló Budapesti Nemzetközi Vásár egyik legfőbb célja ennek a két kérdésnek, az új- és póttanyagoknak közismertté tétele és a takarékos gazdálkodás mindenki által könnyen követhető módszereinek bemutatása. A Vásár nyolc állam anyagával kiegészített textil-, vas- és gépipari, valamint vegyi ipari csoportjai szinte kizárólag ezekre a kérdésekre fognak választ adni. És mind ezt nemcsak elméleti, hanem a leggyakorlatibb bemutatók keretében. Hogyan kell a póttanyagból készült textiliákat kezelni, festeni, mosni, vasalni. Milyen anyagokat használhat az ipar a különféle új fémeket, a hőpótlásra alkalmas anyagokat. Mit termelt ki a kémia az emberek segítségére. Hogyan kell gazdaságosan építeni, fűteni, világítani. Milyen módon elégítheti ki a háziasszony a család minden tagjának étvágyát egyszerű főzéssel, eddig elhanyagolt vitamindus táplálékkal. Főzőiskola és egyben egyetem, gyakorlati tanácsadó és szemléltető, de emellett rendszeres katalógus lesz ez a Vásár, lexikonja mindazoknak a kérdéseknek, amelyekre az élet új válaszokat ad, megoldásokat, amelyeket mihamarább megismerni mindenki érdeke.

Látogatás egy szökelő-kórházban

(M. kir. honvéd haditudósító század közlése.)

Új szóösszetétel: szökelő-kórház. Az új szó új fogalmat jelent, a tábori kórházak új válfaját. Még a front felé menet, az uton nyílik alkalma a haditudósító századnak, hogy ilyen új-szervezetű, tökéletesen korszerű, magyar szökelő kórházat megtekintsen. A szökelő-kórház mindössze néhány hete érkezett mostani tartózkodási helyére. Feladatát már el is végezte s indulóparancsot vár, hogy segítő munkáját ott bocsássa rendelkezésre, ahol erre majd a legnagyobb szükség lesz.

A szökelő-kórházról készített irásos „gyorsfényképünk” hűen igyekszik bemutatni, hogy honvédségünk mily tökéletes szervezethez, mely

a legmodernebb felszereléssel, gazdag gyógyszerellátással és gyors mozgóképességgel állítja a világhírű magyar orvostudományt a háború szolgálatába. A szökelő-kórház már nevével jelzi, hogy mozgó kórház, de jelentit egyben azt a képességét is, hogy két óra alatt műtétkész tud lenni. E teljesítmény nagysága, az első pillanatra talán kéllőképp nem szembeötlő. De ha meggondoljuk, hogy a műtétkész-ség nem egy, vagy két műtőasztal felállítását jelent, hanem egy 500 ágyas kórház tökéletes és teljes „üzembehelyezését”, amelynek, például, 960 kilogramos Röntgenkészülékei vannak és amely szükség esetén 1500-as, vagy ennél magasabb ágyszámra is fel tud növekedni, akkor:

működésének gyorsasága azonnal imponálóná válik.

A szökelő-kórház két nap óta ennek az ukrán városkának egyik volt kórházépületében van. Vezetőnk, aki a kórházat megmutatja, a nagyszerű ujságkarrikatúráról is ismert, neves pesti szájszész, fogorvos. Személyében így nem csak a kórháznál szolgálatot teljesítő szakember, hanem az ujságíró kartárs és jóbarát az szíves felvilágosítást.

Mély megilletődöttség vesz rajtunk erőt, amikor belépünk a kórházkapun. Tudjuk, haditudósító-kötelességeink egyik legszebbikét teljesítjük most. A sebesült magyar honvéddel szoríthatunk kezét.

Körsétánkon a konyhához is elkerülünk. Hatalmas alaghelyiség. Belőle nyílik a hűtőház. Éppen a mosogatás idejét csipjük el. A vakító fehér kuktaruhába öltözött főszakács, jelentkezéskor monja is, hogy váratlanul éri látogatásunk. De a konyha-ig is szemlelépés és tejszést arat.

Külön főznek a kórházi személyzet részére — ismerteti kisérőnk az étrendet. — A betegek konyhája négyféle kosztot készít. Ezenkívül diétás konyhánk is van. A három főétkezésen kívül a betegek tizórait és uzsonnát kapnak. Minden délben jár még külön kosztótlás, akácméz, keksz, befőtt, vagy belga csokoládé váltogatja egymást. A betegek napi fejadagja a mindennapi szabványos honvéd-élelem kétszerese.

PÉLDÁS INTÉZMÉNY

Az étkezés körül még keresve sem lehet panaszkodni! De más tekintetben sem. Ugyanis, ahogy sorra járjuk az épületet, valamennyi helyiségben a pompás felszereltség kárpót megbenneünket. A tökéletesen berendezett műtőkben klinikai tisztasággal csillog, fénylik minden. Megtudjuk: van steril- és fertőző sebeszet, belgyógyászat és fertőző belgyógyászat, urológia, gégszet, fogászat, laboratórium és röntgen osztály. Mindenütt mintarend.

Érdekes megemlíteni — folytatja beszámolóját az orvos — hogy ezt a kórházépületet, amelyet még a cári uralom épített, meglepően jó állapotban volt kénytelen visszahagyni a szovjet. A támadás villámcsapásszerű váratlansággal érte s a személyzet riadtan menekülve hagyta itt. Különösen nagy raktár volt kötszertől és vegyi anyagokból. De amint láthatjátok — mutat az elszíneződött falakra, a padló töredezett cementjére — a tisztaságról szokatlan fogalmaik voltak. A multnak ezeket a nyomait csak festéssel és kőművesmunkával lehet eltüntetni.

Még hozzá nagyon sok festéssel és nagyon sok kőművesmunkával — állapítjuk meg.

A felszerelés, amely itt van — folytatja vezetőnk — mind a miénk a legutolsó ágydeszkáig. Mi hoztuk, mi visszük. Minőségileg és mennyiségileg azért vagyunk ilyen bőven ellátva, hogy bárhol, bármelyik pillanatban, amint a szökelő-kórház letelepszik a gyógyászat minden ágában a legkorszerűbb eszközökkel állhassunk a sebesültek és betegek rendelkezésére. Ehhez mérten nagy az orvosok száma és a segédszemélyzet, a szökelő-kórháznál. Mindez pedig azért kell, mert ennek a kórháznak mindenkori működéshelyét ugyyszólván hétről-hétre a pillanatnyi szükség határozza meg.

Közben a röntgenszobához érkezünk. Egy hordozható röntgengép itt a főérdeklőség. Azon kívül, hogy átvilágít, felvételeket is készít.

Majd a fogászatot mutatja be a vezetőnk. A rendelő kifogástalan. Nemcsak fogtömést tudnak itt végezni, de fogpótlást is.

Ismét egy kórterembe kerülünk. Itt is az a biztató kép fogad bennünket, mint az előzőekben. Csikos kórházi köntösökben üldögél a sebesültek legtöbbször. De nemcsak ők, hanem azok is lábadozófélyben vannak már, akiket ágyban találunk. Legnagyobb részben az orvlövészekkel szemben aratott izgalmas és sikeres harcokban szerezték az „emléket”. Ez az „emlék” maholnap valóban már csak emlék részükre. A nehéz küzdelem fárasztó izgalma eltűnt arcukról. S mi alatt elmondják sebesülésüket, a szemükből büszke, kemény fény kíséri a születő új magyar történelem apró hőstörténeteit.

A bucsuzásuk üzennek. Uzenik, hogy az otthoniak ne aggódjanak értük.

Jól gondunkat viselik itt — mondják. — Mindegyikünk rövidesen hazamegy! Ha hosszabb időre nem, hát jól megérdemelt szabadságra.

Vitéz Szabó István hdp. 5ra.

Hogyan harcolnak Rommel páncélos katonái

Egy német lövegkezelő feljegyzése

Valahol az afrikai harctéren. Jó páncélosunk nyugodt tempóban kuszlik előre a köves talajon. Láncaink zuzzák, törnek a talajt a tűz napsütésben. Kis idő múlva látom, hogy a vezetőnk becsukja a feje felett a fedelet. Kétségtelen jele ez annak, hogy az ellenség nyomában vagyunk. De már halljuk is a lövedékek éles sivítását. Tölem féljobbra a parancsnok a periszkópra szorítja a szemét.

— A páncélgránátot előkészíteni! Torony irányra: 1 óra! Céltávolság: 1200 méter! Tűz! — hangzik a parancs.

Most aztán csülökre — gondolom magamban — és egyik gránátot a másik után, nem is tudom, de szinte dobom a csöbe. Nagy öröm ez. Szeretném, ha ezer gránát volna kéznél, de bizony alaposan be kell osztani a lövéseket.

Váratlanul nagyon barátságosan tüzet kapunk: tűzértség, páncéltörő ágyú és ellenséges harcokocsik ontják ránk. Ebben a tűzben kell feladatunkat teljesíteni. Fenn kell tartani az összeköttetést a jobbszárnyal.

A RÁDIÓS

Egy másodpercre sem állunk meg, nehogy biztos célpontot mutassunk az ellenségnek. Előttünk két saját páncélosunkat látom. Olyan tüzet kapunk, amely erősebb talán nem is lehetne már. Sebaj, csak előre! Egy földhajlásban vagy husz ellensé-

sebességből a másikba a sebességváltó kart. Már teljes erővel robogunk előre. Dübörög, süvit, csattog és jajgat körülötünk a gránátos. Mégis futunk és ez megnyugtatólag hat mindnyájunkra. Gyorsan előre hajlok, hogy a »pincebejárat« fedelét — mi csak így hívjuk magunk között páncélosunk ajtaját — amelyet egy közeli robbanás felpattantott, becsukjam. A következő pillanatban tűz villan a szemem előtt, erős ütést érzek a térdemen, karomon és homlokomon. Végem van — gondolom. De parancsnokom megnyugtatólag nyom vissza a helyemre. Ijedtségem nagyobb volt, mint a rajtam esett kár. A lövegkezelő rámkaocsint és kérdez valamit. Intek neki, hogy nem hallok, de nem is érek rá. Orromon és halántékomon forróságot érzek. Vér. Oda se neki. Folytatom a rádiózást.

A KOCSIPARANCSNOK

Az ellenség kibújik rejtett állásából. A szembenálló páncélszörnyek, mintha zsinórban rángatnák, egyszerre tűnnek fel a szemben levő magaslat peremén. Mögöttük mély kékséggel húzódik a magasba a sivataggal ölelkező afrikai égbolt. Olyan kép ez, amit sohasem fogok elfelejteni. Közelednek, már itt is vannak és most már csak egy van hátra: figyelni, célózni, löni. A britek kétségbeesetten védekeznek. Beve-

ges harcokocsit pillantok meg. Három — husz ellen. Azért is, rajta! Viszonozzuk a tüzet és négy »Tommy« füstölögve dől ki. A többi kereket old. Kitartásunk, rámenésünk meghozta a maga gyümölcsét.

Széles arcvonalon nyomulunk előre. Arcvonalunk két szélén haladó páncélosaink előresietnek. Régi, bevált harci módunkkal zsákba fogjuk az ellenséget. A tűz fokozódik, páncélunkon úgy kopognak az ellenség golyói, mintha dobhártyánkon doholnának. Izgatottan lesem az előírt hullám hosszán a parancsnoki kocsiból leadott intézkedéseket. De már itt is a figyelmeztetés:

— Vigyázz! Oldalozó tűz tehergépkecsik mögött rejtő páncélosokból.

Rádióknak két fülhallgatója van. Egy a kocsiparancsnok bukósisakjába van »beépítve« és így ő is hallja a rádióüzenetet. A toronyból hamar lehet áttekinteni a helyzetet és már ki is adja a parancsot:

— Mindent bele! Teljes sebességgel

Hirdetéseket

a vasárnapi lapra csak péntek délig fogadunk rendes tarifával, azontul érkezett hirdetéseket dupla tarifával fogadunk el.

Az új kenyér himnusza

Írta: Margitai László

Egyszer Doberdóról jött egy levél;
Megírták benne, hogy jó apám nem él
Ősz volt és a föld az apámat várta.
Mert a vetést nem hagyta ő másra.

...Osszebujva tizenhárman remegtünk:
Lesz-e még egyszer meleg kenyérünk.
Gyémánt könny csillogott anyám szemében
És én meztláb az eke mellé léptem.

Bárány és Szeffü, a két jámbor tehen,
Csodálkozva nézték, mit akarok én.
Tenyerem puha volt még, a lábam gyenge.
De a barázdákban velem járt apám lelke

Kezembe később buzát és rozst vettem,
Hogy apámtól láttam, szépen elvettem.
Kora tavasszal a mezőt jártam és
Óráig elnéztem, milyen szép a vetés.

Aztán gyilkos láz gyötört, beteg lettem,
Egyszer hozott haza sok érlel kalászt,
A mezőre anyám járt ki helyettem.
Ekkor tudtam meg, hogy kezdődik az aratás.

Harmadnap vig nóta mellett vágtam,
Kicsi hugom nem győzte szedni utánam.
Csengett, bongott, pengett, suhant a kaszám:
Beszéltem a földhöz, a föld én hozzám

Vézna karjaimban acélerő feszült,
S a ringó aranykalász dus rendekbe dült.
Kis testvéreim áhitattal nézték,
Négyen is cipelték a kereszthez a kévét.

A hordást és a cséplést már alig bírtam,
Segítségül ekkor apám lelkét hívtam.
S mire tenyeremről felszáradt a vér,
Asztalunkon állt az áldott új kenyér.

Érdekes apróságok

Az indiánok a lóban, amely csak a XVI. század elején a spanyol hódítókkal jutott el Amerikába, földöntuli lényt láttak. Egy sebesült ló, amelyet Cortez kénytelen volt hátrahagyni, Mexikó indiánjaiban olyan félelmet váltott ki, hogy csak virágokkal merték etetni és így a ló hamarosan kimúlt.

Perzsia egyes részein a könnynek csodálatos gyógyítóerőt tulajdonítanak. Gyászúnnepségek alkalmával Perzsiában a gyászolók ezért kis szívacsot kapnak könnyeik felszárítására. A szívacsokat azután gondosan összegyűjtik és tartalmukat egy edénybe csöbötetik és gondosan megőrzik.

Már a régi Rómában is voltak vegetáriánusok. Seneca és Plutarchos szintén a meggyőződéses névényevők közé tartoztak és az utóbbi írásaiban is hevesen ostorozta a husevés visszának minősített szokását.

Az ebédő mint külön erre a célra berendezett szoba, csupán a XVI. század vége felé írt divatba. Addig a gazdagok, ha egyedül voltak, meglehetősen kezdetlegesen berendezett előszobában étkeztek, ünnepek vendéglátás idején pedig a „nagyteremben“. A szegényebb néosztálybeliek a konyhában étkeztek.

VOLTAK ESETEK, AMIKOR A SZINÉSZEKET NEM KIFUTYULTÉK, HANEM KIÁBITOTTÁK. A NÉMET SZINHÁZTÖRTÉNELEM SZERINT 1799-BEN HAMBURGban IS ELŐFORDULT ILYEN ESET.

Az antialkoholizmus mozgalom már a régi Egyiptomban is ismeretes volt. A Bibliából is jól ismert II. Ramses fáraó, aki Krisztus előtt a második évezredben élt, már alkohollellenes egyesületet alapított az egyiptomiak iszakkosságra való hajlamosságának leküzdésére.

A régi népek hiedelme szerint nap- és holdfogyasztkozás alkalmával a két égitest életrehalálra viaskodik egymással és ha a napnak sikerülne a holdat elnyelnie, nyomban bekövetkezne a világ vége. A szerencsétlenség megakadályozására a nép pokoli lármával akart a hold segítségére sietni és hogy a zenebona hatásosabb legyen, a kaszákat, edényeket és többi vasból készült háztartási eszközeit is szóhoz juttatták. Csehországban ez a szokás még száz évvel ezelőtt is divatban volt.

előre! Tűz minden csöböl! Mindent megsemmisíteni!

Vezetőnk előtt most meglevenedik a pokol. Összeszorított fogakkal vágja egyik tük legnehezebb egységeket, de ezeket is hamar elintézzük. Különm minden löszereget és ezt cselekszi mellettem minden harcokocsi. A különböző fegyvereknek ebben a gyilkos tűzben elhullanak az ellenség tüzei, megsemmisülnek páncélosai, égnék a terepjárói és tehergépkecsijai. Már az első lövészdöbröknél harcolunk. Itt-ott még védekeznek a Tommyk, de csak hamar felemelt karokkal jönnek elő.

Rádióparancsra meg kell most semmisíteni a lövegeket és az üzemképtelen tehergépkecsiket is. A sebesülteket az életbenmaradottak szállítják hátra a kötözőhelyekre, én meg munkához látok. Kézi gránátot nyomok az ágyuk csüvébe és ráosukom a lövegzárat. Egy robbanás — és ismét eggyel kevesebb a fegyvere az ellenségnek. A tehergépkecsiknél már lassabban megy. Itt először bepillantunk az élelmiszer ládába. Többnyire nem sokat tartalmaznak, mert Dünkirchen óta a Tommy sem fürdik már tejben-vajban. Az üres kocsira egy kanna bēnzint locsantunk, egy szálgyfát alája és ismét újabb fekete füstoszlop jelzi az ellenség vereségét.

A magyar földnek lelke van

A földnek a nemzetfenntartó és nemzetvezető magyarság kezén kell lennie

Tegnap számunkban részletesen foglalkoztunk a felsőház ülésével, ismertettük Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter választát a kommunista szervezkedések leküzdése tárgyában. Mint ismertettük, a felsőház elfogadta a zsidó-birtok-javaslatot. A felszólalások során báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter többek között kijelentette, hogy a

magyar földnek a nemzetfenntartó és nemzetvezető magyarság kezén kell lenni.

A kormány a tárgyalás alatt álló javaslattal a zsidókérdést egyszersmindkorra el akarja választani a földkérdéstől. Nem birtokpolitikai, hanem nemzeti közérdeket szolgáló fajvédelmi javaslatról van szó.

A javaslat rendelkezései egy esetleges későbbi birtokpolitikai jogszabálynak nem szolgál-

hatnak alapjául, mert ha egyáltalán szóbakerülnek, csakis azonos körülmények között érvényesíthetők, már pedig itt nem birtokpolitikai törvényjavaslatról van szó.

Rámutatott ezután a miniszter a termelés folytonossága biztosításának rendkívüli fontosságára és a javaslatban foglalt szigorú anyagi és büntető rendelkezésekre azokkal szemben, akik esetleg megkísérelnék a termelés szabotálását. Megállapította, hogy a föld igazi szerepe csak úgy fejlődhet ki, ha a tulajdonos maga gazdálkodik.

A földnek lelke van
és aki ismeri a föld lelkét, az meg is szereti. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a javaslat által érintett tárgykörben, zsidó vonalon függő kérdéseket a javaslat nem hagy.

Nevezetes kísérletének részletei homályban maradtak, mert vitorlázógépét a nyitrai püspök elégette, őt magát pedig Istenkáromlásért pörbefogta és súlyosabb büntetéstől csak az mentette meg, hogy időközben II. József császár ismeretes páténsével fölözlatla a szerzetesrendet és azt a rendet is, amelynek fráter Cyprián laikus tagja volt.

Ács Tivadar a levéltári adatok alapján a következőket állapította meg: Cyprián atya, Gaisge Cyprianus 1724. július 28-án a lengyel Sziléziában született és 1753. szeptember 13-án lépett a szepesmegyei vöröskői kolostorba seb- orvosként, mint laikus szerzetes.

Itt kezdte repülési kísérleteit és egy évtized alatt tökéletes vitorlázó repülőgépet készített,

amellyel minden baj nélkül elrepült a kamalduli szerzetes rend — ennek a rendnek volt tagja fráter Cyprián — vöröskői kolostortól a Nyitra melletti Korona-hegyig, ahol a zaborhegyi apátság, a magyarországi kamalduli szerzetesrend főszékháza volt. Ezt a híres eseményt Bredevszky Sámuel evangélikus superintendáns Goethe, Schiller és Herder barátja, egy elfelejtett munkájában (Topographisches Taschenbuch für Ungarn 1802) visszaemlékezés alapján, mint szemtanú leírta.

Ács Tivadar további kutatásai nyomán előkerült a kamalduli szerzetesrend magyarországi ágára vonatkozó minden eredeti irat és az abban foglaltak döntően bizonyítják a kiváló író fölfedezésének teljes hitelességét és döntően bizonyítják, hogy

a világon először Magyarországon repültek vitorlázógéppel és a világ első vitorlázó repülője fráter Cyprián magyar szerzetes volt,

aki gépkonstrukciójával és repülésével évtizedekkel megelőzte Degen órásmester gyengén sikerült repülőgép- és Mongolfier testvérek lég-hajóskísérleteit.

Agyonütötte fiát a kocsirol leeső gazda

A kisgyermek nyakára esett és eltörte annak hátgerincét

Pécsről jelentik: Juhász János bezedeki módos gazda két unokaöccsével és 12 éves Ferenc nevű fiával gabonát rakott a szekérre. Amikor készen volt a rakodás, a szekér tetején álló apa elhelyezte a nyomórudat, a két izmos legény pedig kötéllel feszítette. Eközben történt, hogy a nyomórud kettétörtött és lerántotta Juhász Jánost. A magasból lezuhanó szerencsétlen ember éppen a lovak mellett álló kislánának a nyakára esett.

A gyermek éleset sikoltott, majd eszméletlenül

esett össze. Az apa is megütötte magát, azonban gyermeke tragédiáját látva, majdnem esztét vesztette és kezét tördelve segítségért kiabált. Mire a határban dolgozók összeszaladtak, az egyik unokócs már bebiciklizett a faluba, ahonét a mentőket értesítették és az orvost. A gyereket hazavitték, ahova nyomban megérkezett az orvos, azonban már csak a halált konstatálhatta.

Juhász Ferenc gerinctörés következtében röviddel hazaszállítása után meghalt.

Varázslattal akarták visszahozni a szerencséjét egy gazdákodónak a furfangos cigányasszonyok

A szerencse nem jelentkezett, a cigányasszonyokat letartóztatták

Pécsről jelentik tudósítónk: Sörös Ferenc 31 éves dályoki gazda udvarába beállított két mohácsi cigány, Kolompár Károlyné és Sztojka Istvánné. Először csak egy korty vizet kértek a boros tekintetű gazdától, majd sejtelmesen megjegyezték, hogy rontás van Sörös házában, azért olyan rosszkezdű. Ami igaz, az igaz hagyta rá a gazda, akit a szerencse az utóbbi időben valóban messze elkerült. A furfangos cigányok erre mindjárt csodaszert ajánlottak. A gazda ráállt, hogy csak hozzák vissza a szerencséjét. A két cigány felcsillanó szemmel adta elő, hogy egy füstölt sonka, vánkös, vánkös-

zat, új lepedő, 10 kiló kenyérliszt, másfél kiló zsir, háromliteres fazék, két aranygyűrű, szappan és 40 pengő készpénz kell a varázslathoz. Aztán rejtélyes hókuszpókuszokat csináltak és a végén bejelentették, hogy kilenc napig kell őrizni a varázslást, hogy meg ne tudják a rossz szellemek. Eltelt a kilenc nap és ekkor már a becsapott gazda türelme is elfogyott, mert bizony az áhitott szerencse semilyen formában sem jelentkezett, Sörös ekkor a csendőrhöz fordult, akik megindították az eljárást a ravasz cigányok ellen.

Grófleány és cigányprimás régi regényének így lett vége

Meghalt Magyar Mátyás, a kalandoséletű dunántúli primás

Székesfehérvárról jelentik: Harmincöttes-tendősi bűnügyi szenzáció egyik szenvedő hőse, Magyar Mátyás, a leghíresebb dunántúli cigányprimás, aki a híres Dankó Pistának is rokona volt, meghalt tegnap a székesfehérvári szárazréti kertvárosban.

Már ötéztendősi korában játszott egy szegedi cigányzenekarban, majd Budapestre és Bécsbe került. Tízéves korában csodagyerekként bebarangolta egész Európát. Mindenütt ünnepelelték.

1904-ben feleségül vett egy lengyel grófleányt, akinek anyja, Valkovszky grófnő, az egész világon üldözte a fiatalokat.

Az engesztelhetetlen anya három év múlva Newyorkban a 16-ik emeletől dobtá az utcára a leányát. A gyilkos anya elmeegógyintézetbe került. Magyar Mátyás hazajött szülőföldjére és teljes visszavonultságban, buskomoran élt szárazréti magányában.

Magyarországon repültek először vitorlázó repülőgéppel

Magyar szerzetes volt a világ első vitorlázó repülője

A Magyar Tudósító jelenti: Ács Tivadar, a külföldi magyarság és a Kossuth-emigráció ismertnevű kutatója fontos levéltári fölfedezést tett: megtalálta Cyprián laikus szerzetes repülési kísérletére vonatkozó iratokat a zaborhegyi

apátság iratai között. Az iratokból megállapítható, hogy

fráter Cyprián volt a legelső ember a világon, aki vitorlázó repülőgépet épített és azal órákon át repült

Nem követtek el merényletet Helm zágrábi német rendőrtattasé ellen

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Ittetékes helyen közölték azzal a külföldön terjesztett jelentéssel kapcsolatban, hogy Helm rohamosztagvezető, zágrábi rendőrtattasé ellen merényletet követtek el, hogy olyan híresztelésről van szó, amelynek semmi alapja nincs. (MTI)

Adjunk vért katonáinknak

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége Délvidéki Fiókja felhívja az összes üzemek és gyárak vezetőségét, valamint tagtársait, hogy a hadsereg részére felajánlandó vérvétel eszközésére minél nagyobb számban és minél tömegesebben jelentkezzenek, amelynek központi intéző szerve a Vöröskereszt újvidéki kirendeltsége, Újvidék, Horthy Miklós sugárut 19.

A vérvételre jelentkező vállalatok kötelesek a nevezett Vöröskereszt vezetőségéhez fordulni, ahonnan a vidékiek megfelelő utasítást kapnak.

Az újvidéki vállalatok alkalmazottaitól folyó hó 13-tól kezdve az újvidéki kirendeltség vesz folytatólagosan minden hétfőn és szerdán 1/7 órakor vérvételt, illetve vérvizsgálatot eszközöl.

A vidékiek részére vidéken a helyi hatóság vagy magánorvos köteles ezen szolgáltatást ellátni előzetes bejelentés mellett, akinek rendelkezésére a Vöröskereszt megfelelő segédszemélyzetet: kezelőket, nővéreket bocsát rendelkezésre, akik az ezzel kapcsolatos nyilvántartási munkát is végzik.

A szövetség ezáltal is felkéri az összes délvidéki üzemeket és vállalatokat, hogy a nemes cél érdekében minél számszámban jelentkezzenek és kétség esetén kész örömmel ad megfelelő felvilágosítást a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége délvidéki fiókja is, Újvidék, Horthy Miklós sugárut 3.

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KORZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa dr. Szabó Enre, Flórián u. 8. A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut. Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész), orvosa dr. Erdev Gyula, Sándor Béla utca 15. A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része, orvosa szintén dr. Erdev Gyula, Sándor Béla utca 15.

ÜGYELETES VÁROSI ORVOS:

Dr. Kontsek Ferenc, Szenteleky Kornél utca 12. Telefon: 331.

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

Angyal gyógyszertár, Jókai tér.

A kormányzóhelyettes hitvese Ceglédre. A kormányzóhelyettes hitvese gépkecsin Ceglédre érkezett és résztvett a vöröskeresztes önkéntes ápolónők tanfolyamának vizsgáján. A főméltóságú asszonyt a város határában Sárkány Gyula polgármester, a tanfolyam vizsgájának színhelye, az iparos-kulturház előtt pedig vitéz Endre László alispán fogadta. A vizsgát, amelyen 25 hallgató vett részt, Megyery Károly polgáriiskolai igazgató nyitotta meg nagyszámú közönség jelenlétében. A vizsga után a főméltóságú asszony megtekintette a város nevezetességeit, majd a ceglédiek lelkes éljenzése közben gépkocsijába szállt és visszautazott Budapestre.

Olajgyár létesül Kishegyesen. Kishegyes község gazdasági tényezői körében Szép Sándor vezető kezdeményezésére erőteljes mozgalom indult meg olajgyár létesítésére. Miután a község földrajzi és közlekedési fekvére erre a célra igen alkalmasnak látszik, az érdekelt gazdasági körök az eszmét nagy megértéssel fogadták és az olajgyár létesítésére vonatkozó megbeszélések már folyamatban vannak.

Bazár-sátor, süteményes-sátor, virág, cigaretta, hűsítő sátra

Orvosi hír. Dr. magasi Magassy Miklós, kórházigazgató főorvos, belgyógyász, f. hó 16-tól augusztus elejéig szabadságon van és nem rendel.

Eredmények az óbcesei gimnáziumban. A gimnáziumnak 232 rendszeres és 26 magántanulója volt. A tanulók közül kitűnő 11, jeles 7, jó 77, elégséges 35 volt. Megbuktak 61 tanuló.

Magyar Sajtó legújabb száma, az Országos Magyar Sajtókamara hivatalos lapja ismét változatos és gazdag tartalommal jelent meg. Vezető cikkét a sajtószabadság és sajtócenzúra kérdéséről Egyed István dr. egyetemi tanár írta. A lap részletes tájékoztatást közöl a debreceni Nyári Egyetem megrendezendő sajtóelőadásokról. Közli ezenkívül az összes fontos tudnivalókat, amelyek a magyar sajtó és újságírás tagjait érdeklik.

Finn újságíró hősi halála. Canner Johansson hadnagy, a leghíresebb finn haditudósító a Karélijai arcvonalon elesett. A kiváló újságíró a téli háború alatt írt »Nem akarunk meghalni« című hadriport gyűjteményével aratta élete legnagyobb sikerét. A könyvet eddig 14 nyelvre fordították le — magyar fordítása is most jelenik meg Berlinben.

Pusztító viharok Franciaországban. A súlyos viharok és forgószél, amelyek Észak-Franciaország különböző vidékein pusztítottak, mint most mértékadó helyről közlik, körülbelül százmillió frank kárt okoztak.

A Bizánc

zombori bemutatója 25-én lesz. Az előadás hangulatát harangzugás, teplomi énekkarok, kürtösök szereplése és a honvédszenekar közreműködése teszik teljessé. Zwirschitz Károly, az est patronusa vállalta a világitás és reflektorok beszerzését. Támogatják az est sikerét a főispán, alispán és polgármester is, úgyhogy minden remény megvan arra, hogy Zombor társadalma összefogva a siker érdekében minden téren támogatja a nagyszabású előadást.

A Temerin és Vidéke Ipartestület új vezetősége. Temerinből jelentik: A Temerin és Vidéke Ipartestület most tartotta az új vezetőség beiktatását. Az Ipartestület élére a következő új vezetőség került: elnök: Milincký Imre, alelnökök: Hetzl Mihály és Vigi János, székelnők: Gombár József, szék alelnök Beck György, ipartestületi szék tagjai: Mészáros András cipész, Varga István szabó, Ábel Mátyás és Varga János kovácsmester. Számvizsgáló bizottság elnöke: Sztár András és Jánosi Gáspárt. Az előjáróság rendes tagjaivá: Verebélyi István, Varga Imre, Kasza András, Lőrinc János, Matyuska Sándor, Tényi Imre, Sánta Ferenc, Fischer József, Varga Imre hentes, Csikós Ferenc, Szücs Mihály, Horák József, Simonyi István, Vasas Ferenc, Petri János, Lóc András, Nagy György, Bertalan József, Bittmann Ferenc, Greiling János, Schindler János és Mayer János tisztaistvánfalvaiakat pénztárossá: Horváth Istvánt.

Hét vidéki városban létesítenek főzőtanfolyamot. Debrecen, Kassa, Miskolc, Sopron, Szahadka, Kolozsvár és Marosvásárhely kísérleti konyhát állít fel, ahol főző szakelőadónok elméleti tanítással és gyakorlati ismertetéssel vezetik be a tanfolyam résztvevőit a korszerű főző- és konyhatechnikai ismeretekbe.

2.600.000 munkanélküli az Egyesült Államokban. Lisszabonból jelentik: Washingtonból jelentik: Mac Nutt, az Egyesült Államok munkásügyi bizottságának elnöke,

a Baross Női Tábor augusztus 2-án

Az Erzsébet-ligetben rendezendő NÉPÜNNEPÉLYÉN

bejelentette, hogy az államokban még 2,600.000 ember van munkanélküli, akiket a hadiipar már nem tudott felvenni. Hozzátette, hogy nagyszámú munkás esett el a kenyérkeresettől azáltal, hogy a fényűzési és egyéb nélkülözhető cikkeket előállító gyárakat bezárták. (MTI)

A honvédség keleti harcainak készült film nagy sikere Romániában. A római Quininet mozgófényképszínházban igen nagy sikerrel mutatták be »A győzelem felé« című magyar filmet, amely a magyar csapatoknak a bolsevizmus elleni háborús részvételét mutatja be. A magyar katonafilm után a Magyar Filmirodának az olasz uralkodó budapesti látogatásáról készített hirdőjét, majd a Duce-nak Horthy Miklós kormányzó olaszországi látogatásáról szóló filmhirdőjét mutatták be. A bemutatót megjelent Máriaassy Zoltán követ, Rakolczay László katonai attasé és a magyar követség tagjai, Mackensen német nagykövet, Karadzsov bolgár, Onni Talas finn, Galvaneu szlovák követ, a dán követ, a horvát ügyvivő, továbbá a német, bolgár, horvát, szlovák, finn, svéd és török katonai attasék. Olasz részről megjelent a tábornoki kar igen sok tagja, a Romániában állomásozó ezredek képviselői és az olasz élet sok kiválósága. A közönség hosszantartó tapssal fogadta a magyar katonafilmét és meleg ünneplésben részesítette az olasz királyt és császárt, valamint Horthy Miklós kormányzót. A filmbemutató után a mozgó szalonjában fogadás volt.

Csak úgy a föld körül

(Vieszt Zoltán könyve)

Utleírás? Napló, vagy kalandos regény? Nem: egyik sem. Inkább egy érdekes, színes pergő film!

Cholnoky Jenő dr. nagyon találoán írta meg előszavában, hogy ez a könyv valóban olyan, amelyből tanulhatnak a turisták és a kedvtelésből utazók: hogyan kell a világot „csak úgy” beutazni. Nyílt szemmel és józan ítélettel — s pénz nélkül járta be Vieszt Zoltán a világot. És éppen ezért írta meg könyvét úgy, hogy egyetlen sorát sem képes az olvasó átugrani. A szerző valóban vakmerő fiatalember, de egyben utazóművész is.

— El sem tudjuk képzelni, — mondja Cholnoky dr. — hogy hogyan mert nekivágni ilyen utnak és hogyan sikerült neki olyan helyekre is, ugyszólván pénz nélkül eljutnia, ahová a magunkfajta filiszter csak sokezer pengőtől duzzadó tárcával volna képes ellátogatni... Gördülékenyen, jóízűen írta le a kalandokat, mindig derűlten és jókedvvel szemléli a látnivalókat és ugyanilyen hangulattal fogja föl a kellemetlenségeket és nehézségeket. Jó kedélyéből nem zökenti ki őt semmiféle megpróbáltatás.

Vieszt Zoltán itt van, Zomborban. Benn járt a szerkesztőségben is. Most katoná. Hadapród-örmszter. Világosszöke haju, napbarnított, mosolygós képű, érdekes fiatalember. Elmesélte, hogy mikor hazajött két éves világszertei utjáról, már javában állt a háború. Azonnal úgy határozott, hogy jelentkezik katonának, mert ez „mesterségével” éppen egybevág! Nagyon érdekes fiatalember. Sokáig beszélgettünk vele, csupa kedélyes dolgokról.

Mindenkinek ajánljuk könyvét, mert minden sorából derűsen, megnyugvástkeltően sugárzik a vezető gondolat: mindenütt a világon vannak jó emberek!

A könyvet 52 pompás fénykép egészíti ki.

Nyakszirtmerevedési járvány dühög Chilében. A nyakszirtmerevedési járvány Chilében továbbterjed. Santiagóban már több mint hatszáz megbetegedés fordult elő.

Dinnyemagot ne gyűjtsünk. A dinnye, uborka és tök közeli növényteni rokonságban lévén, egymást könnyen beporozzák s az utódok csak korcs, elfajzott termést hoznak. Egy kisebb házikertben, egymás szomszédságában lévő ágyásoknál, vagy a közeli kertekben lévő kobaktermésűek folytán, tiszta tenyészetben csak akkor tartható a dinnye, ha virágját kinyílás előtt áttetsző papírcsokkba húzzuk s annak megtermékenyítéséről mesterséges úton (ecsettel) gondoskodunk. Csak egyszerűen azért eltenni egy dinnye magját, mert azt izben jónak találtuk, nem lehet célra vezető a fentemlített okok miatt. Dinnyemagot tehát ne gyűjtsünk, mert fáradságunknak nem lesz eredménye és csak feleslegesen foglaljuk a helyet olyan terménnyel, mely nem bíztat semmi jóval. Bizzuk ezt a munkát a hivatásos magtermelőkre, vagy járjunk el a fentemlített módszer szerint és szigeteljük el az idegen beporzás lehetőségeit.

KEDVESKEDÉS

— Mennél többet olvas az ember, annál inkább rájön, hogy milyen kevészet tud.

— Azt hallottam, hogy te megöleget olvasol.

Ha csakugyan jól akarja érezni magát,
menjen el esténként a
„Kék szőlőfürt“
szép kerthelyiségébe.
Minden este kitzűnő cigányzene!
Meleg és hideg ételek, kitűnő fajborok!
Figyelmes és pontos kiszolgálás!
Telefon: 349.

Dulin Elek dr. miniszteri tanácsos. A kormányzó ur Ofóméltósága a miniszterelnök előterjesztésére Dulin Elek dr. miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá nevezte ki. A kitüntető, soronkívüli előléptetés híre örömet kelt a magyar politikai életben, a vezető miniszteriális tisztviselői társadalomban és az egész magyar keresztény sajtóban, mert Dulin Elek a magyar sajtó egyik legkiválóbb ismerőjeként, a sajtóigazgatás legavatottabb szakembereként s a magyar sajtó igaz, benső barátjaként látja el hosszú esztendőök óta kiemelkedő feladatát. Irodalmi munkásságán, igazgatási teendőin túl Dulin Elek azoknak az élsorából való, akik a magyar sajtó új alapokiban való megszerzése s a magyar sajtókamara megalapítása terén az alapvetések munkájától a betetőzések eredményéig vállalták részüket és érték el korszakos sikereiket, a sajtó s a nemzeti közösség javára.

Kiss Ferenc Topolyán, Kiss Ferenc és Fölöp Kató szombaton Topolyán vendégszerepel, a „Ki a harmadik“ című szindarabban. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Megkezdik a használt cipők javítását. A közellátási miniszter kezdeményezésére a Diákkapitár Szövetség országsszerte gyűjtötte a használt lábbeliket. Ilyen módon sokezer ócska cipő gyűlt össze, amelyet most állami költségen megjavítottak és szétosztanak a szegény lakosság között. A cipők harmadrészét javítással használhatóvá lehet tenni, a többi pedig szétbontották és az így nyert bőrányagot használták fel a többiek javítására. A javító munkákkal kizárólag kisiparosokat foglalkoztatnak. A kitűnően sikerült lábbeli-akcióhoz hasonlóan a használt ruhák gyűjtését is meg kellene kezdeni országsszerte és valószínű, hogy ez a gyűjtés is sikerrel járna. Ilyen módon a szabó és fehérneműkészítő kisiparosokat munkához lehetne juttatni, a szegény néposztályok pedig ruhához és fehérneműhöz juthatnának.

Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül minden nap könnyű belülről legyen, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz — reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve — gyakran a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát!

Tankönyvségélyben részesíti Topolya a szegény iskolásgyermekeket. A képviselő testület Pataky Mihály albiró elnökletével ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a szegény iskolásgyermekeket tankönyvségélyben részesítik. Erre a célra ezer pengőt szavazták meg. A löcsölótankók kijavíttatta a község, a községháza épületének kijavítására pedig 6.768 pengőt irányoztak elő.

Női csapatok védik az ausztráliai partokat. Symneyből jelentik: Az ausztráliai női segédcapatok tagjait beosztották a partvédelemhez és részben már felváltották a férfiakat a parti erődírményekben. Ezek a nők kezelik a mechanikai készülékeket és a nehézágyuk irányítására szolgáló technikai berendezéseket. A nők földalatti termekben dolgoznak és minden 8 órában leváltják őket.

NÉP értekezlet Topolyán. A MÉP értekezlet tartott Topolyán, amelyen megjelent Deák Leó dr. főispán, Nagy Iván dr. és Falcione Árpád dr. képviselők. Az értekezlet után üdvözlőtáviratot küldtek a párt országos vezetőjének.

A Duna-Tiszaközi homok betörése a termelés szolgálatába

Hogyan teremtették meg 60 évvel ezelőtt a „Magyar Kalforniát“

Kállay Miklós miniszterelnök Urnapján Kecskeméten mondott beszédében a Duna—Tisza köze fiaihoz harctérre való indulásuk előtt „Magyar Kalforniának“ nevezte azt a tájat a két folyó között, amelyről Petőfi is annyi lángoló, elragadó szeretettel énekelt.

„Tudom — mondotta Kállay Miklós miniszterelnök a bolsevikiek ellen harcba induló katonáknak 1942 Urnapján Kecskeméten — hogy nehéz elválni attól a homoktól, amelynek küzdelmes megmunkálásában ti és elődeitek egyszer már hősi teljesítményi nyújtottatok az országnak, amikor itt a semmiből paradicsomot teremtettetek.“

Kállay Miklós miniszterelnök kitüntető és ragvógó elismerése időszerűvé és érdekessé teszi, hogy visszapiantsunk a „Magyar Kalfornia“ hőskorára, az ország közellátásának azokra az egykori pionirjaira, névtelen hőseire, akik a duna—tiszaközi homokvilágot betörték a termelő, gyümölcsöző mezőgazdasági munka igazába. Mert úgy érezzük, hogy most, amikor a magyar termelés izzó ünnepei hetei, az aratás és cseplés hatalmas csatnapjai folynak, a háborus közellátás szempontjából szinte félmérhetetlen jelentőségűvé nőnek a miniszterelnök elismerő urnapi szavai ott Kecskeméten. Talán azért is nyilatkozott meg a homoki magvaság lelkes sokaságában a szabócsi homok fia iránt az a mindenkit elragadó nagy bizalom és ragaszkodás, amely Kállay iránt ott Kecskeméten spontán megnyilvánult.

A „Magyar Kalfornia“ homokiával, amely buckáinak hajlataiban haidan csak királydinnvét meg iglicetűskét termelt, mint az első pionirok egyike, Szathmáry Sándor, a halasi gimnázium igazgatója vette fel a kemény, az akkor még teljesen kilátástalannak mutakozó küzdelmet.

HÉT HOLD FUTÓHOMOK TOBBMILLIÓS VAGYON...

Szathmáry Sándor és felesége, nemes Pethó Julianna voltak a kiskunsági homok első legvőzői. Legendás, nagy hírűk van ma is az egész Kiskunságban.

Héholdnyi homokon, a halasi határban kezdtek meg a munkát, amely végül többmilliósvagyonot juttatott a családnak...

A kalforniai uttorók elszánt és végül győzelmes harcát a sívó homokkal régen megírták az amerikai tudósok, írók, milliók filmeken ismertették az egész világgal, a magyar közönség is bámulattal nézte végig a pergő filmkockákat és talán kevesen sejtették, hogy itt a közelben, egy-két vonatorára tölünk a kalforniaiánál sokkal érdekesebb és nehezebb munka, harc és győztes háboru zajlott le 60 évvel ezelőtt a héholdas halasi Szathmáry-birtokokskán.

Ez a kérdés, ez a hősi nekifutás nem azért fontos és megörökítésre méltó számunkra, mert ezen egy többmilliósvagyon épült fel. Ez lehet egy igen érdekes családi karrier-rezervnek, filmnek, színműnek igen hálás, megragadó témája, de a közellátás szempontjából nem lehet jelentősége.

A PÉLDA VONZ...

Szathmáryék kezdése ezért volt országos jelentőségű, mert példájával, sikeres példájával óriási vonzóerőt gyakorolt az egész homokbirodalom termelő népére.

Arról a halasi héholdnyi birtokról indult el egy új honfoglalás, a gyümölcs- és szőlőtermelés nagy szerű honfoglalása.

A rideg homok betörése 60 évvel ezelőtt, mert hiszen Szathmáry igazgató ur és felesége akkor kezdtek el munkájukat, úgy kezdődött, hogy előbb kosztos-diákokat tartanak bizony és minden megtakarított pénzükön forgattatták, trágváztatták a homokos talajt, mert nemes szőlőt és gyümölcsfákat akarnak a sívó hokomba ültetni...

A halasi gazdák kételkedve hallják Szathmáryné tekintetes asszony kemény kijelentését, hogy ő ezen a hét hold homokon visszaserzi az elherdált ősi Pethó-vagyonot, édesapja őseinek birtokállományát. Szathmáryék mit sem törődtek a válvonogatókkal, gunyolódó kételkedőkkel. Megfelelő szakkönyvek buzgó utmutatásai alapján dolgoztatják a nanszamosokat, akik nem

is titkoltnan bolondnak tartják kenyéradó gazdáikat...

AZ OKTATÓ VENVIGE-ÉS GYÜMÖLCSCEMETE-SOROK

Szakadatlan szakszerű műveltetésüknek megett az eredménye, Szathmáry igazgató szakszerű előadások keretében mutatta be munkájuk első eredményeit. Nevelő oktató, de mindenek felett példaképpel illusztrált missziót teljesített a Kiskunság népe között, hogy rávegye őket arra, hogy termeljenek nek is, vegyék fel nek is olyan módon és eszközökkel a küzdelmet a homok ellen, mint ő és a felesége. A megfogant venvige-gyümölcsfa-csemetesorok ott állottak, mint harcós katonák a háta mögött. Minden évben több és több...

A SZABVÁNYTERMELÉS JELENTŐSÉGE

Szathmáry Sándor igazgató főfőrekvése az volt, hogy megbízható, szállítóképes és főképp egyfajta szabványgyümölcsöt termeljen, amelyért a budapesti és bécsi piac arannyal fizet. Ilyen egyfajta szabványgyümölcs volt például a Kiefer-körte. Ennek a nagyban termelésére a milleniumi kiállítás tanulómozgató külföldi eredetű, nagy szabású gyümölcskiállítás ösztönözte a Szathmáry-házaspárt.

Szathmáryné a kiállításon nyomban érintkezésbe lépett a külföldi kiállítóval, aki költségeinek fedezése ellenében készségeit vállalkozott arra, hogy leutazik Halasra, a szükséges utasítások megadása végett, mert hiszen az ilyen fontos kezdeményezés csak a helyszínen indulhat el. Ekkor már 80 holdat vettek Szathmáryék a héholdnyi homokterülethez és azt forgattatták, köttették, trágváztatták meg.

A KIEFER-KÖRTE DIADALA

1900-ban Pirtón vásároltak 100 holdat és nagy szabású Kiefer-körte-„gyárat“ rendeztek be, mert megértették a kor szavát, hogy a piac csak megbízható márkás egyfajta szabványgyümölcs-áruval lehet meghódítani.

A magyar élelmiszer közellátás szempontjából Szathmáryék uttoró munkájának fontos és általános nemzeti jelentősége, mint már cikkünk elején hangsúlyoztuk, abban van, hogy ez a sikeres pionirmunka döntő eredményekkel járt az egész Duna—Tiszaköznek a termelés számára való meghódítására nézve.

Az ő példájuk nyomán indult meg az a valóban nagy szabású gyümölcs- és szőlőkultusz, amely ma már világhírű. Terményei eljutnak a Németbirodalomba, Svájcba, egész Nyugat-Európa szívesen látott és jól megfizetett piaci vendégül. Jelentős tényezője ez a jól megszervezett, kitűnő hírű gyümölcskivitel sikeres valutapolitikánk, aktív külkereskedelmi mérlegünknek pedig fontos alkotóeleme...

Európa bortermelése 1941-ben

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint a tavaly augusztusi és szeptemberi rossz időjárás miatt nem váltak be a jobb bortermeléshez fűzött remények. A 125 millió hl. európai bortermés ugyan valamivel több mint az előző év 120 millió hl-je, de még mindig sokkal kevesebb, mint az 1929—1938 közti évtized 152 millió hl. átlagos eredménye. Az eredmény sokkal jobban alakult volna, ha nem szüreteltek volna Franciaországban, Európa fő bortermelő országban, az elvart 60 millió hl helyett csak 42,5 millió hl-t. Ezért a franciák borfogyasztását fejeként heti egy literben kellett megállapítani. Valamivel kedvezőbb volt a szüret Olaszországban, ahol az eredmény 36 millió hl. lett (TEK)

Tájékoztató

az újabb ellenséges gyújtóanyagokról és az ellenük való védekezésről.

Napjaink légihaborújának ujdonságai közé tartoznak azok az angolok és oroszok által alkalmazott gyújtóanyagokra szolgáló fegyverek, amelyek alakban az eddig használt és ismert gyújtóbombáktól, gyújtócsövektől és gyújtólápoktól eltérnek. Ezek a foszforrudak, a foszforömbök és a foszforos kannák.

LEIRÁSUK.

A foszforrudak legfeljebb 10 dkg súlyu, sárza, kb. ujjnyi vastag és különböző (1—10 cm) hosszú rudacsák. Tulajdonságuk, hogy a repülőgépből leszállva földreérésük után önmaguktól meggyulladnak; 1—12 C° foknál hűvösebb időben azonban meggyulladásukkal számolni nem kell. A rudacsák égése rövid ideig tart.

Foszforömbök. A repülőgépből kb. 2 m hosszú és 40—50 cm átmérőjű bádógtartályokat dobhat le, amelyek a tájalszint felett 150—200 m-nyre szétválnak és tartalmukat, a foszforömböket széjjelszórják. A szerterepülő vékony bádógfalu gömbök, amelyek súlya 1—2 kg, átmérőjük pedig 10—12 cm, a talajra érve feltörnek, a bennük lévő falvadék az ütődés következtében meggyullad és égő állapotban szétfolyik, szétfreccsen. Az égésidő tartama 10—15 perc.

A foszforos kannák alakja és mérete azonos az általánosan használt 20—25 lt-es olajos kannákkal. Tartalmuk benzinen oldott nyersgumi és foszfor. A repülőgépről többnyire hármassával dobott kannák földre érve szétrepednek, tartalmuk még hideg időben is meggyullad és 30—35 m-es körzetben égve szétfreccsen. Égés közben a falvadék mind sűrűbb lesz, míg végül kocsonyászerű péppé válik és végül elalszik. Az égés időtartama kb. fél óra. Az elaludt pépes anyag rátaPOSÁS, vagy szerszámmal való ásás, forgatás következtében előálló dörzsölés folytán ismét lángallobbanhat.

HATÁSTALANÍTÁS, OLTÁS.

A foszfordarabok helyét, már meggyulladásuk előtt is, sőtétben halvány-zöldes derengő fény, gyakran fehér, szürös szágu füst árulja el. Az égő foszfort vakító fényű láng jellemzi.

A szabad területen (utcán, mezőn, erdőben) talált még nem égő foszforos gyújtóanyagokat legbiztosabban úgy hatástalaníthatjuk, hogy lapáttal, kapával, vagy más alkalmas eszközzel (foszfordarabokat kézzel megfogni nem szabad, mert súlyos égési sebeket okoznak) 1 m mélyre elássuk. Nehogy a gödör elkészültéig a foszfor meggyulladhasson és tüzet okozzon, a füstölő részeket arasznyi vastagon földdel takarjuk be és a földhányást, ha lehet, vízzel locsoljuk le.

Zárt helyen (padlás, szoba, raktár, stb.) még nem égő foszforos darabkákat alkalmas eszköz-

zel (személtápat, szeneslapát, hosszunvelű fogó, stb.) helyezük vizes edénybe, vígvük a szabadba és égezzük, vagy ássuk el. A helyiség padlózatának azt a részét, ahol a foszforos anyagot találtak, homokkal (földdel) borítsuk be és a kupacot vízzel alaposan locsoljuk meg, nehogy a padlózat repedései között visszamaradt kis részecskék tüzet okozhassanak. A gyújtóanyagok zárt helyiségből történő eltávolítását, nehogy annak mérgező füstjétől megbetegedjünk, gázálarcban, vagy ennek híján orrunk és szájunk elé kötött nedves zsebkendővel (ronggyal) végezzük.

Ha foszforos anyag oldott állapotban falra vagy berendezési tárgyra freccsent, úgy a szennyezett területet vízzel bőségesen locsoljuk le, hogy így a foszfor meggyulladását megelőzzük.

Égő foszfordarabkákat és foszforömböket szétfreccsent részeit oltani könnyű, mert égésük sugárzó hő nem keletkezik (tehát veszély nélkül megközelíthető) és mind vízzel, mind homokkal letakarva, égésük azonnal megszűnik. Ezzel szemben nehezebb a munka a foszforos kannák égésekor, mert az oldóanyagot használt benzinnel nagy sugárzó hőre az égő terület megközelítését és az oltóanyagot felhasználható homok alkalmazását nagyon megnehezíti.

OLTÁS UTÁNI TENNIVALÓK

A foszforos gyújtóanyagok hatástalanításához, vagy oltásához használt eszközöket (lapátot, fogót, tűzoltófelszerelést, stb.) nedves homokban (földben) kefével, vagy seprővel alaposan le kell dörzsölni, majd legalább egy napig éghető anyagoktól távol, szabadban kell elhelyezni.

Foszforos gyújtóanyaggal beszórt területet az anyag összegyűjtése, illetve annak elégeése után még legalább 2 órán keresztül felügyelet alatt kell tartani, hogy az utólag keletkező tüzek csirájában elolthatók legyenek, s az el nem égett részeket járókelők, vagy állatok szét ne hurcolják.

Sértesen állapotban talált foszforos gyújtóanyagot óvatosan vízzel telt edénybe kell helyezni és erről a legközelebbi csendőrsőrt, vagy rendőrszobát haladéktalanul értesíteni kell.

FOSZFOROSÉRÜLÉS ELLENI VÉDEKEZÉS

A foszforos gyújtóanyagok füstje mérgező, ezért ellene gázálarcot, ennek hiányában orrunk és szájunk elé kötött nedves vászon (szövet) darabbal védekezhetünk. Foszfordarabokkal szennyezett ruhadarabokat azonnal le kell vetni. A bőrt ért foszfort bőségesen vízzel kell leöblíteni. Foszforral érintett testrészt fájdalomát klórmészhintőporból készített péppel való bekenéssel lehet csillapítani. A pépet 5—10 perc után vizes öblítéssel, vagy papálcikával kell eltávolítani s utána a sebet — az orvosi segítség megérkezéséig — erősen nedves ruhával kell letakarni. Ha klórmészhintőpor nincs kéznél, a sebet azonnal jól nedvesített ruhával kell letakarni. A sérültet mielőbb orvoshoz kell vinni!

Foszforanyaggal szennyezett kerti és mezőgazdasági terményeket csak főzött állapotban szabad evésre, vagy takarmányozásra felhasználni. Felfőzéssel a mérgező hatás megszűnik.

„A veszély nem mult el”

Védekezzünk mezőgazdasági terményeink gyújtogatása ellen!

A hátszágot légitámadással fenyegető veszélyek közül kétségtelenül a tűz az, amely a legnagyobb kiterjedésű és a legérzékenyebb károkat okozza. 1940. év közepéig a légi úton szállított gyújtogató eszközöket gyújtóbombák alakjában alkalmazták, akkor azonban angol részről egy ravasul kiesztelt, alattomos gyújtogató eszköznek, a gyújtólápnak szórását kezdték meg. E nagy tömegben ledobott és nagy területen szétszóródó eszközökkel akarták elpusztítani a lábon álló, éréshben lévő gabonát, vagy a learatott, kereszthebe rakott terményt, vagy a cséplésre készen álló osztagokat; de ezenkívül a tűz hatását kiterjesztetni kívánták a lakóházakra, erdőkre, rétekre és általában minden gyúlékony állapotban lévő anyagra. Kétségtelen, hogy ha ilyen gyújtogató eszközöknek nagymértékű leszállása bekövetkezik és a lakosság a védekezésre kellőképpen felkészülve nincsen, akkor olyan óriási méretű pusztulás bekövetkezésével számolhatunk, amely a hátszág életére, főképpen az élelmiszer ellátásra a legsúlyosabban kihat. Elsőrendű kötelessége tehát mindenkinek, hogy a közeledő aratás és cséplés idején a védekezésre jó előre felkészüljünk, a védelmet megszervezzük, adott esetben az ellensegély által légi úton szállított gyújtóeszközöket ártalmatlanná tegyük és az esetleg okozott tüzeket idejében eloltjuk.

Mindenkinek saját érdeke, hogy belépjen a Légóltalmi Ligába.

Napról-napra bővülnek a tapasztalatok, ennek megfelelően a rendelkezés is sokasodnak. A polgári életben sem idő sem alkalom nincs arra, hogy ezeket fontosságuk szerinti figyelemmel kísérjük.

A Légóltalmi Liga mindezekről állandóan díjmentesen tájékoztatja tagjait s ezzel sok időt és fáradságot takarít meg a tagok részére.

LIVIAÉRT TETTEM

(8)

Riley visszaemlékezett a híressé vált harlemi gyilkosra, akiről senki sem tételezte volna föl, hogy emberre meri fölemelni a kezét! Aztán a riversidedrivei csonttörő! Az is nagy meglepetést okozott, amikor a kis Botton-fiu elcsippte végre. Csakhogy a majomtalpu bandita dolgai messze fölötté állottak ezeknek a dolgoknak vében, borzalomban és nehézségekben. Ez a szörny csak legalább tíz emelet magasságában dolgozott páratlan ügyességgel és vakmerőséggel. Senki sem láthatta közelről büntetlenül, az az életével fizetett érte. Hajmeresztő meredekek fölött futott át a ködös és bizonytalan éjszakákon, revolverekkel és törökkel szállott szembe teljesen fegyvertelenül.

Ha csakugyan Crabbe, akkor jó lesz nagyon jóban maradni velem!

És Riley azonnal elhatározta, hogy a jövőben még többet fizet a holmik értékéből neki! Borzongott egy kicsit, amikor arra gondolt, hogyan bánt ő annakidején ezzel az emberrel? Rögton utána azonban fölmelegítette az a remény, hogy a Shutton-palota kincsei is hamarosan hozzá fognak jutni Crabbe révén. És azokban van briliáns diadém, amely...

A NAGY MEKKISÉRTÉS

Crabbe lihegett. Rengeteg pénz volt a zsebében és nagyértékű csekk, amelyből már hajnalban pénz lehet! Most az volt a fontos, hogy föl ne hívja magára valami rendőr figyelmét az éjszakában és ki ne tegye magát motozásnak, mert a kimagyarázkodás nagyon nehezen men-

Szinte öntudatlanul bujt le egy földalatti álmásra. Az ötcentest becsusztatta a gépbe, aztán belépett. Már ott is volt egy vonat, amelybe őt is begyömösölték a hajnali utasok Williamsburgh felé.

Egy órával később Hugh Crabbe ott ült egy titkos sötétben a Bedford avenue külső részén. Gyömbéreseket ivott meghatározatlan mennyiségben és a szeme vésztióslóan csillogott. Akik nem ismerték arrafelé, azok megkísérelték, hogy kihallgassák félhangosan kiejtett szavait, de nem sokra mentek vele. Mert Crabbe folyton csak azon esküdözött, hogy menten agyonvágja „aki neki még egyszer Oregont meri emlegetni!

Oregon, ugy ám! Szántóföldek, rétek végtelen egymásutánban egészen a nyugati nagy tengerekig! Sehol egyetlen felhőkarcoló, erősza-kos, retentő gép! Crabbe a gyerekkoráról emlékezett vissza Oregonba és úgy érezte, meg kell a szívének szakadnia.

Ha ő még egyszer belekóstolhatna a farmeréletbe!

Nem kellene idegen és buta emberekre leselkednie, hogy meglóphassa őket! Nem kellene Rileykkel vitatkoznia, esküdöznie és harcolnia, hogy mennyit ér egyik-másik zsákmánya, amelyért a börtönt kockáztatta meg!

Alaposan megnézhetne magának egy oregoni, tenyeres-talpas szőke leányt valamelyik mezősegen, vagy a marha mögött. És nem kellene attól félnie, hogy árulója lesz a rendőrségen

néhány dollárért, vagy egy-egy jobbképű rendőr szép szaváért!

De Oredonra pénz kellene! Sok pénz! Ott nem valami olcsók a földek! Igaz, hogy nem kellene annyi, amennyi most nála van, de hát... Ez a pénz, ez a pénz... ez neki — megszerezhető!

Még egy gyömbérest! Így. És most már meg lehet gondolni, hogy: Oregon csakugyan olyan messze van-e, ahogyan az első pillanatra tetszik?

— Tulajdonképpen... — kezdte. — Három óra múlva megy a nyugati gyors és ha beváltom a csekket... Ámbár elmehetnék nélküle is!

Mosolygott. Papirt, írónt kért és görbe sorokkal, de nagyon határozott okossággal írogatni kezdett. Aztán beragasztotta a levelet, megcimezte és kiment az ivó elé, hogy bedobja egy postaládába. Bélyeget nem tett rá, ő tudta, miért!

(Folytatjuk)

Apróhirdetések

Lengyel féle butorok eladó. Megtekinthető: Csuhás Benő utca 14. d. u. 3—6.ig. a-2043

Papir- és vulkánfibre böröndök, retikulók, pénzárca Anisich Ernő bördiszművesnél. Zomborban. a-2036

Belárónót keresek azonnali belépésre. Zombor, Csokonai utca 10. a-2045-f

Fiatal gvermektelen házaspár 1 szoba konyha üres lakást keres. Tamás István szkvó. Szt. László u. 47. a-2041-f

Jobbházból való fiut pikkolónak, valamint egy háziszolgát, azonnali belépésre keresek. Lutz vendéglő. Zombor. a-1976-1

Telefonszámunk 2—07.